

Sygn. akt I C 1647/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 roku

Sąd Rejonowy w Gliwicach Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Barbara Glenc – Poślednik

Protokolant: Magda Baron

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2019 roku w Gliwicach

na rozprawie sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.

przeciwko M. J.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1.500 zł (tysiąc pięćset złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty;
2. kosztami postępowania obciąża pozwaną i z tego tytułu zasądza od pozwanej na rzecz powoda 317 zł (trzysta siedemnaście złotych), w tym 270 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

SSR Barbara Glenc – Poślednik

Sygn. akt I C 1647/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 czerwca 2018 roku powód Syndyk masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W., wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie, domagał się zasądzenia od M. J. 1.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 14 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, że pozwana złożyła deklarację członkowską w (...), w której złożyła oświadczenie, że Statut jest jej znany oraz zobowiązała się ściśle przestrzegać jego postanowień. Pozwana zobowiązała się również opłacić przewidziane w Statucie wpisowe w wysokości 39 zł, wnieść obowiązkowe udziały w ilości 1 oraz wpłacić wkład członkowski w wysokości 1 zł. Po podpisaniu i złożeniu deklaracji członkowskiej pozwana wpłaciła wkład członkowski w wysokości 1 zł, opłaciła 39 zł wpisowego oraz wniosła jeden udział obowiązkowy w kwocie 30 zł, spełniając tym samym wszelkie formalne warunki członkostwa w (...). Następnie pozwana złożyła oświadczenia o zadeklarowaniu dobrowolnych nadobowiązkowych udziałów w (...), które zobowiązała się wpłacić do Kasy w terminie 30 dni od daty złożenia niniejszego oświadczenia. Powód zaznaczył, że udziały nadobowiązkowe zostały wniesione i opłacone przez pozwaną, a środki wpłacone przez pozwaną tytułem udziału obowiązkowego, jak i udziałów nadobowiązkowych, zaewidencjonowane zostały na rachunku bankowym funduszu działowego (...). Łączna kwota zadeklarowanych i wpłaconych przez pozwaną udziałów obowiązkowych i nadobowiązkowych stanowi równowartość kwoty dochodzonej niniejszym pozwem. Z uwagi na zaległości finansowe (...), postanowieniem z dnia 19 marca 2015 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego (...) z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego i ustanowił Syndyka w osobie L. K.. Następnie decyzją z dnia 17 marca 2015 roku zarządca masy upadłości, zaliczył w całości środki zgromadzone w

ramach funduszu zasobowego w kwocie 170 990 885,28 zł oraz funduszu udziałowego w kwocie 34 083 090,00, a także wszelkie wpłacone przez członków (...) udziały na pokrycie straty bilansowej za 2014 rok. Powód podał, że Statut (...), obowiązujący wszystkich dobrowolnie przystępujących do kasy członków, podwyższył ustawową odpowiedzialność członków tej kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów. Zgodnie bowiem z treścią § 59 ust. 5 Statutu „odpowiedzialność członków (...) za straty powstałe w Kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów”. Z uwagi na fakt, że strata w wysokości 2 264 215 497,98 zł nie została w całości pokryta, zarówno z funduszu zasobowego, jak i z funduszu udziałowego, decyzją nr (...) z dnia 28 października 2016 roku, Syndyk, na podstawie § 59 ust. 5 Statutu w zw. z art. 26 ust. 3 ustawy o skok, stwierdził, że członkowie (...) ponoszą odpowiedzialność za jej stratę bilansową do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, oznaczając granice tej odpowiedzialności w ten sposób, że każdy członek Kasy – w związku z zaistniałą stratą - jest zobowiązany do dopłaty 100% wartości posiadanych i wpłaconych udziałów. Powód wskazał, że wzywał pozwaną do zapłaty, jednak wezwanie to okazało się bezskuteczne. W zakresie wysokości dochodzonego roszczenia, powód podał, że stanowi ono równowartość 100% wpłaconych i posiadanych udziałów przez pozwaną w (...). Kwota ta została pomniejszona o ewentualnie dokonane wpłaty, o ile takie nastąpiły. Kwota ta jednocześnie wyznacza zakres, w jakim pozwana zobligowana jest uczestniczyć w pokrywaniu strat powstałych w Kasie, tj. do podwójnej wysokości wpłaconych i posiadanych przez nią udziałów, stosownie do § 59 ust. 5 Statutu w zw. z art. 26 ust. 3 ustawy o skok. Jako podstawę prawną dochodzonego roszczenia powód wskazał uchwałę z dnia 7 czerwca 2013 roku o przyjęciu podwyższonej odpowiedzialności majątkowej członków (...) za wszelkie straty, która została podjęta przez Zwyczajne Zebranie Przedstawicieli Członków Kasy. Powód ustalił, że strata bilansowa (...) za 2014 rok, która nie została pokryta przez środki zgromadzone w ramach funduszu zasobowego oraz udziałowego Kasy wynosi 2 264 215 497,98 zł, a także, że łączna kwota wpłaconych przez członków (...) udziałów wynosi 34 023 750,00 zł. Zestawiając te dwie kwoty Syndyk doprecyzował zakres odpowiedzialności ponoszonej przez członków Kasy – każdy z nich zobowiązany jest dodatkowo przeznaczyć na pokrycie strat tej kasy równowartość wpłaconych przez niego udziałów.

Postanowieniem z dnia 09 lipca 2018 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie przekazał niniejszą sprawę tut. Sądowi.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwana podniosła, że Syndyk nie może żądać dopłaty od członków (...), co podziela również Prokuratura Okręgowa W. P. po analizie sytuacji prawnej w (...). Pozwana zaznaczyła, że zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy z 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych strata bilansowa kasy powinna być pokryta w tym samym roku, w którym nastąpiła. Najpierw w oparciu o fundusz zapasowy, a w części przekraczającej ten fundusz, ze środków funduszu udziałowego. Pozwana wskazała, że do wystąpienia dodatkowej odpowiedzialności członków kasy za stratę bilansową niezbędna jest uchwała zgromadzenia o pokryciu straty, a przesłanką do podjęcia takiej uchwały jest niewystarczający do pokrycia straty poziom funduszu zapasowego i udziałowego. Pozwana zaznaczyła, że uchwała o pokryciu straty bilansowej przez wezwanie członków do wniesienia dopłat powinna zapaść w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrachunkowego, na walnym zgromadzeniu zwołanym w celu między innymi zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. Natomiast z oświadczenia Syndyka masy upadłości (...) z dnia 6 grudnia 2016 roku nie wynika, aby walne zgromadzenie (...) podjęło taką uchwałę. Pozwana wskazała, że zgodnie z art. 53 ust. 2a ustawy o rachunkowości uchwała taka nie może być już podjęta. W jednostkach, w których została ogłoszona upadłość, organ zatwierdzający nie zatwierdza bowiem sprawozdania finansowego. Dlatego też w ocenie pozwanej działania Syndyka są nieuzasadnione, albowiem skoro walne zgromadzenie nie podjęło w stosownym czasie, po zakończeniu okresu obrachunkowego, uchwały, to po stronie członków (...) nie powstało zobowiązanie do pokrycia strat w Kasie (...) w 2014 roku. W ocenie pozwanej, Syndyk swoją decyzją nie może zastępować uchwały walnego zgromadzenia, a w konsekwencji nie może żądać od członków (...) wpłat na pokrycie strat w kasie za rok 2014.

W piśmie procesowym z dnia 4 lutego 2019 roku powód, odnosząc się do zarzutów pozwanej, wskazał, że wbrew jej stanowisku uchwała w przedmiocie odpowiedzialności członków za stratę bilansową została podjęta 27 czerwca 2013 roku i dotyczyła zmiany Statutu. Art. 26 ust. 3 ustawy o (...) stanowi jednoznacznie, że odpowiedzialność

członków za stratę bilansową może być podniesiona do wysokości dwukrotności wpłaconych udziałów nie dowolną uchwałą walnego zgromadzenia, lecz jedynie przy pomocy szczególnej uchwały, jaką jest uchwała o przyjęciu (zmianie) statutu. W związku z tym, w dniu 3 czerwca 2013 roku Zarząd (...), zgodnie z trybem określonym w Statucie, zawiadomił członków (...) o zebraniu Grup Członkowskich, które miało odbyć się 10 czerwca 2013 roku, aby dokonać wyboru przedstawicieli na Zebraniu Przedstawicieli. Następnie, uchwałą z dnia 13 czerwca 2013 roku, Zarząd (...) zwołał na dzień 27 czerwca 2013 roku Zebranie Przedstawicieli. Wybrani na zebraniach Grup Członkowskich Przedstawiciele zostali zawiadomieni o Zebraniu Przedstawicieli listem poleconym za potwierdzeniem odbioru, zaś pozostali członkowie – poprzez wywieszenie informacji w siedzibie (...) oraz wszystkich oddziałach i punktach kasowych (...). Decyzja o przyjęciu podwyższonej odpowiedzialności majątkowej członków (...) za wszelkie straty tej kasy została podjęta uchwałą Zwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Kasy z dnia 27 czerwca 2013 roku. Przedmiotowa uchwała w pkt 21 dodawała do dotychczasowego brzmienia § 59 Statutu Kasy ust. 5 o treści „odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów”. Powód zaznaczył, że uchwała ta została podjęta jednogłośnie. Następnie uchwała wprowadzająca podwyższoną odpowiedzialność majątkową członków (...) za wszelkie straty została w dniu 5 listopada 2013 roku zarejestrowana przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, a przy dokonywaniu wpisu do rejestru, Sąd dokonał zbadania prawidłowości ogłoszenia i przeprowadzenia zebrania przedstawicieli. Postanowienie o dokonaniu wpisu korzysta z mocy wiążącej, zaś sam wpis z domniemania prawdziwości. Ponadto, zgodnie z obowiązującymi przepisami, decyzją z dnia 8 października 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego zaakceptowała zmiany wprowadzone w Statucie (...). Powód zaznaczył, że twierdzenia pozwanej w zakresie konieczności podjęcia drugiej uchwały, w świetle obowiązujących przepisów, są bezzasadne, a przyjęta przez pozwaną wykładnia art. 26 ust. 3 ustawy o (...) prowadziłaby do niemożliwości prowadzenia postępowania upadłościowego. W pozostałym zakresie powód podtrzymał swoje stanowisko w sprawie.

Na rozprawie w dniu 27 lutego 2019 roku pozwana oświadczyła, że jest również wierzycielem (...), bowiem posiada w nim lokatę na około 300.000 zł, której nigdy nie odzyskała.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 czerwca 2013 roku M. J. złożyła deklarację członkowską w (...), w której złożyła oświadczenie, że Statut jest jej znany oraz zobowiązała się ściśle przestrzegać jego postanowień. Zgodnie z punktem 2 deklaracji członkowskiej pozwana zobowiązała się również opłacić przewidziane w Statucie wpisowe w wysokości 39 zł, wnieść obowiązkowe udziały w ilości 1 oraz wpłacić wkład członkowski w wysokości 1 zł. Po podpisaniu i złożeniu deklaracji członkowskiej pozwana wpłaciła wkład członkowski w wysokości 1 zł, opłaciła 39 zł wpisowego oraz wniosła jeden udział obowiązkowy w kwocie 30 zł. Uchwałą Zarządu Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. z dnia 24 czerwca 2013 roku pozwaną przyjęto w poczet członków (...) od dnia 24 czerwca 2013 roku. Następnie, pismem z dnia 11 lipca 2013 roku, złożonym w drodze elektronicznej, pozwana złożyła oświadczenie o zadeklarowaniu dobrowolnych nadobowiązkowych udziałów w (...), które zobowiązała się wpłacić do Kasy w terminie 30 dni od daty złożenia tego oświadczenia. Udziały nadobowiązkowe zostały wniesione i opłacone przez pozwaną, a środki wpłacone przez pozwaną tytułem udziału obowiązkowego, jak i udziałów nadobowiązkowych, zewidencjonowane zostały na rachunku bankowym funduszu działowego (...). Łączna kwota zadeklarowanych i wpłaconych przez pozwaną udziałów obowiązkowych i nadobowiązkowych wynosiła 1.500 zł tj. 50 udziałów po 30 zł.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: deklaracja członkowska z 24.06.2013 r. (k. 47), korespondencja e-mail z 11.07.2013 r. (k. 48)/

W dniu 3 czerwca 2013 roku Zarząd (...) zawiadomił członków (...) o zebraniu Grup Członkowskich, które miało odbyć się 10 czerwca 2013 roku, aby dokonać wyboru przedstawicieli na Zebraniu Przedstawicieli. Zawiadomienie to zostało wywieszone w siedzibie Kasy oraz wszystkich oddziałach i punktach kasowych (...). Następnie uchwałą z dnia 13 czerwca 2013 roku Zarząd (...) zwołał na dzień 27 czerwca 2013 roku Zebranie Przedstawicieli. Wybrani na zebraniach Grup Członkowskich Przedstawiciele zostali zawiadomieni o Zebraniu Przedstawicieli listem poleconym za

potwierdzeniem odbioru, zaś pozostali członkowie – poprzez wywieszenie informacji w siedzibie (...) oraz wszystkich oddziałach i punktach kasowych (...).

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: uchwała nr 1043/13 z dn. 03.06.2013 r. (k. 119), zawiadomienie z dn. 03.06.2013 r. (k. 120), uchwała z dn. 13.06.2013 r. (k. 121), zawiadomienie z dn. 13.06.2013 r. (k. 122)/

Uchwałą nr 1/2013 z dnia 27 czerwca 2013 roku Zwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Kasy dodano do dotychczasowego § 59 Statutu Kasy ustęp 5, który stanowi, że odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów. Uchwała została podjęta jednogłośnie.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: dowód: uchwała nr 2/2013 z dn. 27 czerwca 2013 roku (k. 123-126), Statut Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. ustalony w dniu 24 kwietnia 2014 roku (k. 50-60)/

Decyzją nr (...)_ (...) z dnia 8 października 2013 roku Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła statut Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w brzmieniu ustalonym uchwałą nr 1/2013 Zwyczajnego Zebrania Przedstawicieli Członków Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. z dnia 27 czerwca 2013 roku.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: decyzja z dn. 08.10.2013 r. (k. 127), poradnik klienta usług finansowych (k. 128-132)/

Postanowieniem z dnia 5 lutego 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt X GU 53/15, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie ogłosił upadłość (...) z możliwością zawarcia układu. Następnie postanowieniem z dnia 19 marca 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt X GU 87/15, Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego (...) z postępowania z możliwością zawarcia układu na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego, i ustanowił Syndyka w osobie L. K..

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: postanowienie z dn. 05.02.2015 r. sygn. X GU 53/15 (k. 27), postanowienie z dn. 19.03.2015 r. sygn. akt X GU 87/15 (k. 28)/

W oparciu o zatwierdzone sprawozdanie finansowe za 2014 r., Syndyk ustalił, że strata bilansowa (...) za rok 2014, wynosi 2 264 215 497,98 zł (po odjęciu środków zgromadzonych w ramach funduszu zasobowego i funduszu udziałowego). Decyzją nr (...) z dnia 28 października 2016 roku, Syndyk zarządził, że każdy z członków kasy zobowiązany jest dodatkowo przeznaczyć na pokrycie strat kasy równowartość wpłaconych przez niego udziałów.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: decyzja nr (...) z dn. 28.10.2016 r. (k. 77-78), sprawozdanie finansowe za 2014 rok (k. 61-75), opinia i raport ze sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku (k. 166-173)/

Pismem z dnia 21 listopada 2016 roku, doręczonym pozwanej w dniu 6 grudnia 2016 roku, Syndyk wezwał M. J. do pokrycia strat Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. do wysokości dwukrotności wpłaconych udziałów, tj. dodatkowo w kwocie 1.500 zł, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. Wezwanie okazało się bezskuteczne.

/okoliczności bezsporne, a nadto dowód: wezwanie do zapłaty z dn. 21.11.2016 r. wraz z zpo (k. 79-81), wyciąg z ksiąg rachunkowych (k. 49)/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne, które znalazły potwierdzenie we wskazanych powyżej dowodach z dokumentów.

Na rozprawie w dniu 27 lutego 2019 roku Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z dokumentów w postaci wyroków na kartach 137-165, wobec braku związania Sądu treścią tych wyroków i ich bezprzedmiotowości dla ustalenia stanu faktycznego w tej sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Bezspornym w sprawie było, iż pozwana stała się członkiem Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. i obowiązują ją postanowienia Statutu Kasy, prawidłowo uchwalone, zatwierdzone i opublikowane. Wskazać przy tym należy, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2018 roku, poz. 1285 t.j.) w zw. z art. 2 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo kredytowych (Dz.U. z 2018 roku. Poz. 2386 t.j.), zwana dalej ustawą o (...), prawa i obowiązki każdego z członków spółdzielni są równe, bez względu na datę przyjęcia danego członka do spółdzielczej kasy. Statut jest bowiem szczególnego rodzaju umową, a zatem jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię (por. K. Kwapisz-Krygel, „Komentarz do art. 5 ustawy – Prawo spółdzielcze, za wyd. LEX). Do członkostwa pozwanej w (...) w W. stosuje się więc również zapis zawarty w § 59 pkt 5 Statutu Kasy, zgodnie z którym odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie jest równa podwójnej wysokości wpłaconych udziałów. Zapis ten znajduje przy tym swoją podstawę prawną w treści art. 26 ust. 3 ustawy o (...), zgodnie z którym odpowiedzialność członków kas za straty powstałe w kasie, może zostać podwyższona w statucie kasy do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów. Przepis ten modyfikuje ogólny przepis art. 19 § 2 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym, członek spółdzielni uczestniczy w pokrywaniu jej strat do wysokości zadeklarowanych udziałów.

Pozwana podniosła zarzut, że do wystąpienia dodatkowej odpowiedzialności członków kasy za stratę bilansową niezbędna jest uchwała walnego zgromadzenia o pokryciu straty. Przesłanką do podjęcia takiej uchwały jest nie tylko niewystarczający do pokrycia straty poziom funduszu zapasowego i udziałowego, a również uchwała o pokryciu straty bilansowej podjęta przez walne zgromadzenie członków (zebranie przedstawicieli – art. 37 ust. 1 ustawy Prawo spółdzielcze w zw. z art. 2 ustawy o (...)), która powinna zapaść w terminie 6 miesięcy po upływie roku obrachunkowego, na walnym zgromadzeniu zwołanym w celu między innymi zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego. Pozwana wskazała, że syndyk swoją decyzją nie może zastępować uchwały walnego zgromadzenia, a w konsekwencji nie może żądać od członków (...) wpłat na pokrycie strat w kasie za 2014 rok.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej należy wskazać, że zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości, roczne sprawozdanie finansowe jednostki, z zastrzeżeniem ust. 2b, podlega zatwierdzeniu przez organ zatwierdzający, nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Ust. 2a tego artykułu stanowi, że przepisy ust. 1 i 1a nie dotyczą jednostek, w stosunku do których ogłoszona została upadłość. Podział zysku lub pokrycie straty za dany rok obrotowy może nastąpić dopiero po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego. Jeśli sprawozdanie finansowe powinno podlegać badaniu przez biegłego rewidenta, można dokonać zatwierdzenia sprawozdania finansowego i podziału wyniku lub pokrycia straty po uzyskaniu opinii biegłego o wiarygodności i rzetelności sprawozdań finansowych. W przeciwnym wypadku podział wyniku finansowego lub pokrycie straty z mocy prawa jest nieważne (por. Agnieszka Wencel, Komentarz do art. 53 ustawy o rachunkowości, za wyd. LEX).

W spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, zgodnie z art. 38 § 1 pkt 2 i 4 Prawa spółdzielczego w zw. z art. 2 ustawy o (...), zatwierdzanie sprawozdań rocznych i sprawozdań finansowych oraz podejmowanie uchwał w sprawie podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) lub sposobu pokrycia strat należy do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia (zgromadzenia przedstawicieli).

Zgodnie z art. 75 ust. 1 Prawa upadłościowego z dniem ogłoszenia upadłości upadły traci prawo zarządu oraz możliwość korzystania z mienia wchodzącego do masy upadłości i rozporządzania nim.

Art. 173 Prawa upadłościowego stanowi, że syndyk niezwłocznie obejmuje majątek upadłego, zarządza nim, zabezpiecza go przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zabránieniem go przez osoby postronne oraz przystępuje do jego likwidacji.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 Prawa upadłościowego postępowanie uregulowane ustawą należy prowadzić tak, aby roszczenia wierzycieli mogły zostać zaspokojone w jak najwyższym stopniu.

Zgodnie z art. 61 Prawa upadłościowego z dniem ogłoszenia upadłości majątek upadłego staje się masą upadłości, która służy zaspokojeniu wierzycieli upadłego.

Sąd orzekający w tym składzie w pełni podziela rozważania prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy w uchwale z 16 września 2010 roku w sprawie III CZP 56/10, opublikowanej w OSNC 2011/3/23, w której Sąd Najwyższy wskazał, że syndyk masy upadłości spółki akcyjnej ma legitymację do ściągnięcia od akcjonariuszy uzupełniających wpłat na pokrycie kapitału zakładowego, których termin płatności jeszcze nie upłynął przed datą ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku spółki akcyjnej, a akcjonariusze nie zostali wezwani do uzupełnienia wkładu przez likwidatorów zgodnie z art. 471 k.s.h. Sąd Najwyższy wskazał, że przyjęcie, iż skoro żaden przepis ustawy nie wyposaża syndyka w uprawnienie do ściągnięcia od akcjonariuszy zaległych wpłat na kapitał zakładowy, to syndyk może tylko ściągnąć od akcjonariuszy spłaty na akcje, których ustalony w statucie termin już nadszedł, a zaległe spłaty, które są jeszcze niewymagalne, może zbyć, pozostaje w wyraźnej sprzeczności z funkcją, jaką pełni w spółce akcyjnej kapitał zakładowy, będący konstrukcją, przez którą ustawodawca nakłada na spółkę i jej wspólników obowiązek utrzymywania przez czas istnienia spółki określonego w ustawie i statucie majątku (aktywów). Obowiązek ten nie stanowi gwarancji, że spółka będzie zawsze wypłacalna, jest on jednak wyraźnym sygnałem dla wierzycieli spółki, iż jej majątek powinien wynosić co najmniej tyle, ile kapitał zakładowy. Kapitał zakładowy, który powstaje z wkładów wnoszonych przez akcjonariuszy, ma zapewnić to, że w ryzyku gospodarczym związanym z działalnością gospodarczą prowadzoną przez spółkę uczestniczą oni do wysokości zadeklarowanych wkładów. W razie ogłoszenia upadłości spółki jest oczywiste, że jej majątek nie wystarcza na pokrycie zobowiązań spółki. Wobec tego, zgodnie z funkcją kapitału zakładowego, akcjonariusze powinni wpłacić do spółki taką kwotę, jaką zadeklarowali. Zwolnienie ich z tego obowiązku doprowadziłoby w razie upadłości do sytuacji, w której interes akcjonariuszy byłby chroniony kosztem zmniejszonej ochrony interesu wierzycieli spółki. Mimo braku wyraźnego przepisu, należy opowiedzieć się za wykładnią celowościową przepisów o likwidacji i upadłości spółki akcyjnej i uznać, że syndyk masy upadłości ma prawo do wezwania akcjonariuszy do wniesienia do masy upadłości zaległych wpłat na kapitał zakładowy. Nie ma żadnych racjonalnych podstaw, aby w sytuacji, w której majątek spółki nie wystarcza na zaspokojenie jej wierzycieli, akcjonariusz, który nie opłacił w całości objętych akcji, miałby być zwolniony z tego obowiązku. Taka interpretacja art. 471 k.s.h. mogłaby też stanowić zachętę do nadużyć ze strony likwidatorów; celowo nie ściągali by zaległych wpłat na kapitał zakładowy i zgłaszali spółkę do upadłości, co chroniłoby akcjonariuszy kosztem wierzycieli.

Powyższe rozważania są w ocenie Sądu w pełni aktualne w niniejszej sprawie, mimo, iż dotyczy ona upadłości innego podmiotu niż spółka akcyjna. Zasady rządzące postępowaniem upadłościowym, a dotyczące ochrony wierzycieli upadłego, dotyczą bowiem w jednakowy sposób upadłości spółki prawa handlowego jak i spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej. Podobnie jak wierzyciele spółki akcyjnej powinni podlegać ochronie, jaką daje im zadeklarowany przez spółkę kapitał zakładowy, tak i wierzyciele (...) winni podlegać ochronie, jaką daje im zapis statutu o podwójnej odpowiedzialności członków (...).

Sąd orzekający w tym składzie podziela również rozważania zawarte w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 1970 r, wydanego w sprawie II CR 161/70, a opublikowanym w OSNC 1971/1/15. Sąd Najwyższy stoi w nim na stanowisku, że żadne organy spółdzielni (a więc również spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej), w tym również walne zgromadzenie, nie są uprawnione do podejmowania decyzji co do majątku spółdzielni (spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej), której ogłoszono upadłość. Uznać więc należy, że biorąc pod uwagę względy celowościowe, syndykowi w postępowaniu upadłościowym przysługują również te uprawnienia, jakie przed ogłoszeniem upadłości miało zgromadzenie przedstawicieli przedmiotowej spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej. Z chwilą ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego, syndyk ustanowiony przez sąd obejmuje z mocy samego prawa majątek upadłego, zarządza tym majątkiem i przeprowadza jego likwidację. Do uprawnień i obowiązków syndyka należy więc także podejmowanie wszelkich czynności prawnych zmierzających do zwiększenia aktywów masy upadłości w interesie zarówno upadłego, jak i jego wierzycieli, w tym

zastrzeżonych uprzednio dla zgromadzenia członków spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej (zgromadzenia przedstawicieli).

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że po ogłoszeniu upadłości kasa poprzez swoje organy nie ma możliwości zarządzania swoim majątkiem, zarówno należącym do (...) w chwili ogłoszenia upadłości, jak i nabytym w toku postępowania upadłościowego. Od chwili ogłoszenia upadłości (...), podmiotem który w tym zakresie ma uprawnienia jest wyłącznie syndyk. Skuteczność działania syndyka nie jest uzależniona od jakichkolwiek uchwał organów danego podmiotu (upadłego), które byłyby wymagane w normalnym toku rzeczy, przed ogłoszeniem upadłości. Przyjęcie innego stanowiska spowodowałoby, że często działania syndyka byłyby nieskuteczne z uwagi na brak odpowiednich uchwał organów danego podmiotu podjętych przed ogłoszeniem upadłości (po. wyrok Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z 25 października 2017 roku, w sprawie I C 376/17 oraz M. M. i J. P. „Podwójna odpowiedzialność członków upadłych (...)ów. Obowiązki syndyka masy upadłości w zakresie dochodzenia roszczeń z tego tytułu”, Doradca restrukturyzacyjny nr 4/18).

Z okoliczności faktycznych sprawy wynika, że po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego (niespornym było, że doszło do jego zatwierdzenia) za 2014 roku, Syndyk masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W., na jego podstawie ustalił, że strata bilansowa (...) za rok 2014 (po odjęciu środków z funduszu zasobowego i funduszu udziałowego, zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o (...)), wynosi 2 264 215 497,98 zł. Takie ustalenie uprawniało syndyka do obciążenia wszystkich członków (...), w tym pozwaną, odpowiedzialnością za straty (...), do wysokości wynikającej z § 59 ust. 5 Statutu (...) w W. i art. 26 ust. 3 ustawy o (...). Tym samym syndyk swoją decyzją zastąpił uchwałę, do której podjęcia przed ogłoszeniem upadłości wyłącznie uprawnionym było zgromadzenie przedstawicieli (...) w W.. Mając na uwadze cel postępowania upadłościowego, jakim jest jak najszersza ochrona wierzycieli upadłego i brak możliwości działania żadnego z organów (...) po ogłoszeniu upadłości, w tym zebrania przedstawicieli, działanie syndyka należało uznać za prawidłowe i wywołujące dla członków (...) w W. skutek w postaci obowiązku zapłaty drugiej części z podwójnej wysokości wkładu każdego z nich. Nie sposób przy tym podzielić stanowiska pozwanej, że decyzja o pokryciu straty (...) powinna być podjęta w roku wystąpienia straty – w 2014 roku, gdyż decyzja o pokryciu straty może być podjęta dopiero po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2014 rok. Jednocześnie, wobec upadłości (...), uchylony został obowiązek zatwierdzenia tego sprawozdania w terminie 6 miesięcy od dnia bilansowego. Oznacza to z drugiej strony, że sama decyzja o zmianie statutu, podwyższająca granicę odpowiedzialności członków (...) za straty kasy, nie stanowi wystarczającej przesłanki do uznania, że za dany rok członkowie kasy ponoszą taką odpowiedzialność, bez konieczności wydania decyzji zastępującej uchwałę zgromadzenia przedstawicieli o sposobie pokrycia straty. Decyzja o sposobie pokrycia straty podjęta przed zatwierdzeniem sprawozdania finansowego jest bowiem nieważna. W tym więc zakresie Sąd nie podziela twierdzeń strony powodowej, zawartych w piśmie z dnia 11 lutego 2019 roku.

Sąd orzekający w tym składzie nie podziela również koncepcji, zgodnie z którą syndykowi nie przysługuje uprawnienie do podjęcia decyzji o obciążeniu członków kasy stratą w podwójnej wysokości wpłaconego udziału, wobec zastosowania w przypadku upadłości (...) przepisów o upadłości banków. Koncepcja ta opiera się na treści art. 134 Prawa spółdzielczego, zgodnie z którym przepisy o organach spółdzielni stosuje się także podczas postępowania upadłościowego, jeżeli z przepisów prawa upadłościowego nie wynika inaczej. Do spółdzielczych kas oszczędnościowo – kredytowych postawionych w stan upadłości stosuje się przy tym odpowiednie regulacje dotyczące upadłości banków. Tymczasem art. 433 Prawa upadłościowego w sposób szczególny reguluje wpływ ogłoszenia upadłości banku na istnienie jego organów. Stanowi on w szczególności, że o ile skutki nie nastąpiły wcześniej z powodu otwarcia postępowania układowego, z dniem ogłoszenia upadłości organy zarządzające i nadzorcze banku ulegają rozwiązaniu oraz wygasają zarząd komisaryczny, powołanie likwidatora oraz uprawnienia kuratora ustanowionego na podstawie Prawa bankowego. Zatem na skutek ogłoszenia upadłości banku, inaczej niż w przypadku innych osób prawnych, dochodzi do definitywnego rozwiązania organów zarządzających i organów nadzorczych, a nie tylko do utraty (lub ograniczenia) niektórych kompetencji. Z przytoczonego przepisu nie wynika tymczasem, aby ulegały rozwiązaniu organy uchwałodawcze banku. Można by więc wysnuć wniosek, że ogłoszenie upadłości nie będzie oznaczało rozwiązania walnego zgromadzenia lub zebrania przedstawicieli (...), tym samym brak będzie podstaw

prawnych od przejęcia uprawnień tych organów przez syndyka. Stąd wywodzone jest, że syndyk nie jest uprawniony do podejmowania uchwał leżących w kompetencji organu uchwałodawczego. W związku z tym można by przyjąć, że w przypadku braku uchwały właściwego organu uchwałodawczego w przedmiocie pokrycia straty kasy z dodatkowych wpłat, wynikającej z podwójnej odpowiedzialności jej członków określonej w art. 26 ust. 3 ustawy o (...) i statucie kasy syndyk nie jest uprawniony do podjęcia uchwały w tym zakresie i w konsekwencji nie jest uprawniony do dochodzenia przedmiotowych wierzytelności od członków kas (por. M.M.i J. P., „Podwójna odpowiedzialność członków upadłych SKOK-ów. Obowiązki syndyka masy upadłości w zakresie dochodzenia roszczeń z tego tytułu”, Doradca restrukturyzacyjny nr 4/18).

Taka koncepcja nie może zostać zaakceptowana z tej przyczyny, iż art. 433 Prawa upadłościowego, na którym bazuje powyżej przedstawiona koncepcja, stanowi *lex specialis* do ogólnych przepisów dotyczących postępowania upadłościowego, w tym art. 75 ust. 1 oraz przede wszystkim art. 129 Prawa upadłościowego. Jego celem jest wyłącznie wygaśnięcie *ex lege* prawa do odpraw związanych z rozwiązaniem stosunku pracy oraz prawa do wynagrodzenia za czas po ogłoszeniu upadłości członków organów zarządzających i nadzorczych (...) (por. A. Jakubecki, Komentarz do art. 433 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, za wyd. LEX).

Na marginesie należy wskazać, że z dużym prawdopodobieństwem próby syndyka doprowadzenia do podjęcia uchwały w przedmiocie podwójnej odpowiedzialności przez organ uchwałodawczy kasy okazałyby się bezskuteczne. Trudno bowiem oczekiwać, że na etapie postępowania upadłościowego członkowie kasy będą skłonni dobrowolnie zobowiązać się do dokonywania dopłat na rzecz upadłego podmiotu. Potwierdza to silny sprzeciw społeczny, z jakim spotykają się działania windykacyjne syndyków upadłych skoków. To tymczasem sprzeciwiałoby się podstawowemu celowi postępowania upadłościowego, jaką jest zaspokojenie wierzycieli upadłego (por. M. M.i J. P., „Podwójna odpowiedzialność członków upadłych SKOK-ów. Obowiązki syndyka masy upadłości w zakresie dochodzenia roszczeń z tego tytułu”, Doradca restrukturyzacyjny nr 4/18).

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy o (...) zasądzono od pozwanej na rzecz powoda 1.500 zł stanowiącej brakującą część dwukrotności udziału pozwanej w upadłej (...) w W..

O odsetkach ustawowych od zasądzonego roszczenia orzeczono na podstawie przepisu art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c., uwzględniając treść wezwania do zapłaty skierowanego przez powoda do pozwanej, wzywającego ją do zapłaty 1.500 zł w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Niniejsze wezwanie pozwana odebrała w dniu 6 grudnia 2016 roku, zatem termin zapłaty upływał w dniu 13 grudnia 2016 roku. W związku z tym, zasadnym było zasądzenie odsetek od dnia następnego tj. od dnia 14 grudnia 2016 roku.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., obciążając nimi pozwaną, jako przegrywającą spór sądowy. Na koszty powoda złożyła się opłata od pozwu w wysokości 30 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone w oparciu o § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2016 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 z późn.zm.).

SSR Barbara Glenc – Pośrednik